

Беларускі
ПЭН
Цэнтр

культурны супраціў у Беларусі

выпуск 8 (21)

2 сакавіка 2021

Сёмы месяц працягваецца барацьба беларускага народа за сваё права «людзьмі звацца». Разам з іншымі сферамі жыцця аказвае супраціў культура, і моц яе ў тым, што яна стварае, а не разбурае. Нам усім хочацца вярнуцца ў свае тэатры, друкаваць праўдзівыя кнігі і чытаць іх на плошчах, граць музыку ў дварах, рабіць выставы, расказваць праўду – не баючыся рэпрэсій. Гэтае імкненне – зорачка, што вядзе нас наперад.

1. ЗАТРЫМАННІ, ПРЫСУДЫ, ПЕРАСЛЕД

2. ЦІСК, ЗВАЛЬНЕННІ, ЗАБАРОНЫ

3. СІМВОЛІКА

4. ТВОРЧЫ СУПРАЦІЎ

5. ГАЛАСЫ АСОБАЎ

6. МІЖНАРОДНАЯ САЛІДАРНАСЦЬ

ЯК ДАПАМАГЧЫ ДЗЕЯЧАМ І ДЗЯЯЧКАМ КУЛЬТУРЫ

падтрымайце кампанію [Save Our Songs](#)

1. ЗАТРЫМАННІ, ПРЫСУДЫ, ПЕРАСЛЕД

Віктара Таўгеня, жыхара Маладзечна, які на мясцовай акцыі 9 жніўня трымаў у руках музычную калонку, 22 лютага асудзілі на 2 гады абмежавання волі з накіраваннем у папраўчую ўстанову.

Фота: spring96.org

Зарына Шайко, удзельніца гурта «Літы талер», затрыманая 22 лютага, асуджаная на 15 сутак адміністрацыйнага арышту.

Аляксандру Васілевічу, сузаснавальніку мінскай Галерэі Ё і медыйных платформаў The Village Беларусь і КУКУ, працягнулі тэрмін пад вартай яшчэ на 2 месяцы.

Фота: office life

25 лютага ў Брэсце абвясцілі прысуд першым дзесяці абвінавачаным за **карагодны пратэст**. Марына Главава і Яраслаў Ярашук атрымалі па паўтара года, Марына Сірэцан – год хатняй хіміі. Мікалай Федарэнка, Яўген Каўпачык, Аляксей Якубук, Віктар Дзенісенка, Віталь Літвін павінныя адбыць на "хіміі" па паўтара года, Максім Жараў і Вадзім Варановіч – па два гады. Фігурантамі "карагоднай справы" з'яўляюцца каля 50 чалавек, іх судзяць групамі па 10 удзельнікаў.

Дзяніса Заянчэўскага і **Максіма Таццянка** асудзілі на тры гады «хіміі» за інсталяцыю з фотаздымкамі Наталлі Качанавай і міністра ўнутраных спраў Івана Кубракова.

Фота: Дар'я Бялькевіч

14 пенсіянерак затрымалі 26 лютага на некалькіх чыгуначных станцыях Мінска. Пенсіянеркі ў электрычцы чыталі беларускія кнігі – гэта была акцыя ў падтрымку беларускай мовы. У дзень затрымання 75-гадовую Наталлю Іванісаву аштрафавалі на 725 рублёў і адпусцілі.

1 сакавіка атрымалі штрафы: Засценчык Алена – 1740 рублёў, Каратова Аксана, Кучынская Любоў, Лазебнікава Святлана, Несцяровіч Ніна, Новік Ірына, Шыманская Таццяна – 870 рублёў. 66-гадовай Галіне Гулянкавай прысудзілі 20 сутак адміністрацыйнага арышту.

2. ЦІСК, ЗВАЛЬНЕННІ, ЗАБАРОНЫ

«Мая вера»
Анатолий Каханчык
2019

«Сонечка»
Анатолий Каханчык
2019

З выставы «Асабістая справа» **Надзі Букі** ў Гродна
знялі шэсць карцін з пяцідзесяці шасці,
бо на іх было спалучэнне белага і чырвонага колераў.

Анатоля Каханчыка, які пафарбаваў фасад сваёй хаты
ў бел-чырвона-белыя колеры і адсядзеў за гэта 7 сутак,
звольнілі з працы на чыгунцы, дзе ён адпрацаваў 38 гадоў.

3. СІМВОЛІКА

Колькасць пакаранняў за бел-чырвона-белую сімволіку павялічваецца штотыдзень.

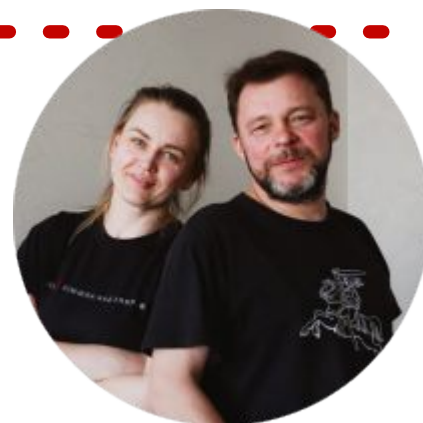
Адны з самых трывожных выпадкаў –
калі сістэма цісне на дзяцей.
Так шматдзетнай **сям’і Мельянцоў**
пагражаюць статусам сацыяльна небяспечнай
за бела-чырвона-белыя жалюзі на вокнах.

Фота: svaboda.org

Ігар Краўчэня, жыхар Гомеля, які адбыў 28 сутак
у Буда-Кашалёўскім ІЧУ за фота з бел-чырвона-белым сцягам
пад навагодня ялінкай, трымаў галадоўку ўсе 28 дзён.

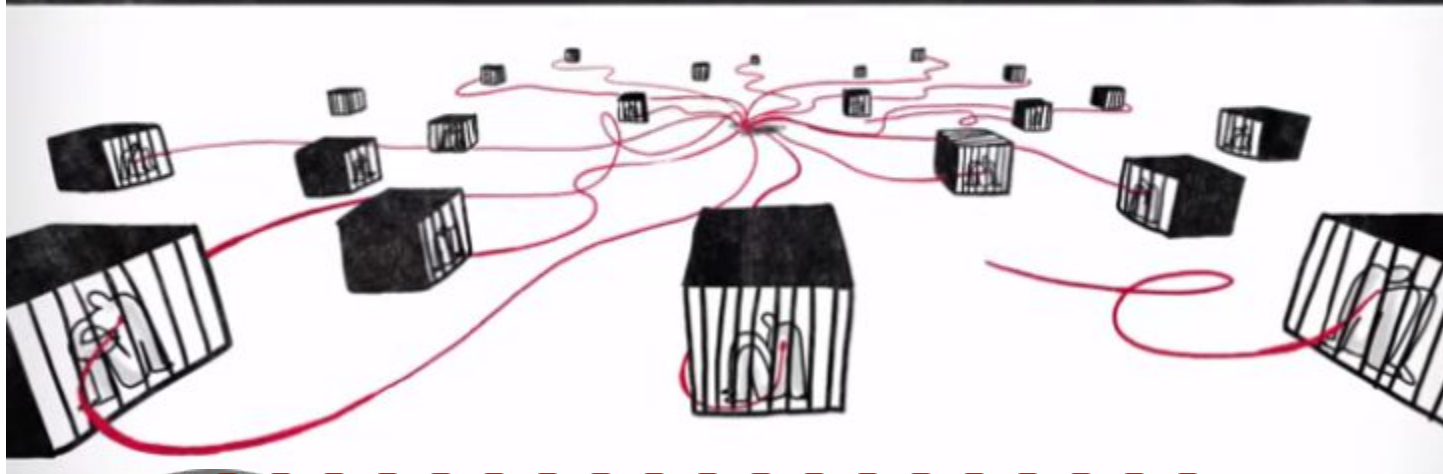
23 сутак на дваіх, штрафы
і канфіскаваныя на 28 тысяч рублёў тавары
атрымалі ўладальнікі крамы «**Мой модны кут**»,
якая гандлюе таварамі з нацыянальнай сімволікай.

887 беларускіх гісторыкаў
даслалі ліст у абарону
бел-чырвона-белага сцяга
генпракурору, старшыні Палаты прадстаўнікоў
і дырэктару Інстытута гісторыі НАН Беларусі.

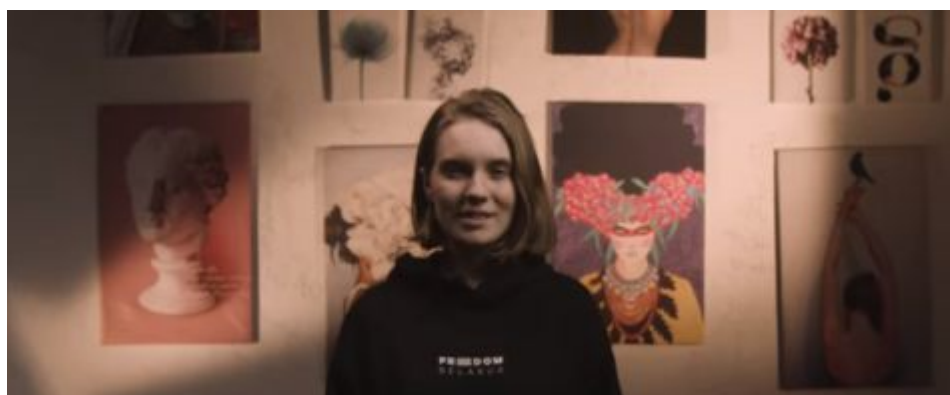
4. ТВОРЧЫ СУПРАЦІЎ

Павел Аракелян прэзентаваў кліп: «Заўтра я пайду паміраць».
Анімацыя ад Маргарыты Ціхановіч.

Праект «Словы мацней»:
беларускі паэт **Дзмітрый Строцаў** чытае верш **Майсея Кульбака**.

Праект **Freedom Belarus**
хоча стварыць віртуальны музей –
бяспечную пляцоўку
для творчых людзей Беларусі.
Дзеля гэтага яны сабралі каманду
і распачалі
краўдфандынгавую кампанію.

Праект «**Revision 30**» паказвае жыццё
краіны ў 90-х і ў 2020 годзе. У яго два
аўтары-фатографы: Сяргей і Зміцер
Брушко, бацька і сын, а таксама каманда
аднадумцаў. Яны заспелі розныя
гістарычныя часы і адлюстравалі іх
кожны па-свойму.

Новыя творы мастацтва

Марта Шматава
«Нядзеля. 2020. Беларусь.»

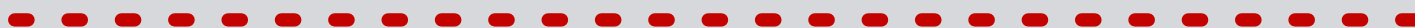
Вольга Якубоўская
«Вясна блізка!»

Vi Valiukevich
«3 нагоды салідарнасці
і падтрымкі галоўных спеваў
Беларусі – галасоў журналіст_ак –
у дачыненні да якіх
працягваюць выносіць прысуды
на гады зняволення ў калоніях.»

Дабрачынны канцэрт у падтрымку пацярпелых незалежных аўтараў, распаўсюднікаў ды выдаўцоў правялі **Максім Жбанкоў**, які прачытаў урыўкі са сваёй новай кнігі «SloMo. Хатняя крытыка культурнага дызайну», і **Арцём Залескі**, які расстаўляў музычныя акцэнт.

Трансляцыя канцэрта гурта «РСП» («Разбітае сэрца пацана») для фэсту «Артысты перамогі» прайшла 27 лютага. Канцэрт быў запісаны арганізатарамі загадзя, і літаральна праз дзень пасля запісу музыкаў затрымалі і пакаралі адміністрацыйным арыштам.

Фота: Euroradio.fm

5. ГАЛАСЫ АСОБАЎ

Фота: Reuters

Святлана Алексіевіч,

якая цяпер знаходзіцца на лячэнні ў Германіі:

«Нам цяпер вельмі важна захаваць сябе маральна. Я мяркую, гэта адзінае выйсце са становішча: трэба захаваць самапавагу. Наперадзе вясна, і яна мусіць стаць сур'ёзным выпрабаваннем».

Ганна Хітрык, былая актрыса Купалаўскага тэатра, музыка, якая разам з мужам і сынам тры гады таму з'ехала ў Ізраіль дзеля лепшых умоваў для сына, у якога дыягнаставалі аўтызм.
«Мы не можам зараз усе ўзяць і патануць: папросту не маем права, бо ўжо памерлі людзі. Мы не можам здацца, бо, маўляў, усё неяк вяленька. Я веру, што ўсё будзе добра».

Фота: nn.by

Вольга Семчанка, звольненая з Магілёўскага драматычнага тэатра загадчыца літаратурна-драматургічнай часткі.

«Шляху назад ужо няма. З нашым існаваннем улада не змірыцца. Нас усіх пералічылі па галовах, і далей з намі будуць „працаваць“. Калі б пратэст для яе не быў настолькі важны, то нас бы не саджалі».

Алег Гарбуз, былы акцёр Купалаўскага тэатра.

«Не Павел Латушка разваліў тэатр і не Гарбачоў разбурыў краіну.

Гэта – гістарычна наспелыя перамены».

Фота: kinopoisk.ru

Зміцер Брушко, фатограф.

*«Мы глядзім не на пратэст,
а на фармаваньне нацыі».*

Фота: Уладзь Грыдзін

Святлана Купрэева,

былая сяброўка ініцыятыўнай групы Віктара Бабарыкі,
дачка паэта Міколы Купрэева,
9 месяцаў знаходзіцца ў СІЗА на Валадарцы,
там яна пачала пісаць вершы.

*«Добра было б жыць, каб заўсёды атачалі людзі
такія, як цяпер: добрыя, не эгаісты, цяроплівыя,
якія пастаянна ўсміхаюцца. Гэта шчасце —
сустрэць такіх людзей, як у мяне цяпер.
Цяпер у турмах сядзяць найлепшыя».*

Міхаіл Краўцэвіч (Courtesy photo)

Марыя Калеснікава

дала інтэрв'ю з-за кратаў.

*«Моцна нестасе музыкі,
якую я дужа люблю.*

*Свет музыкі, у якім я жыву
апошнія 30 гадоў,
моцна адрозніваецца ад таго,
што я чую тут. Адсутнасць
музыкі і ёсць катаванне.*

*Ратуе памяць,
калі я заплюшчваю вочы
і слухаю ўнутры сябе Баха,
Моцарта і тое,
што я грала сама».*

6. МІЖНАРОДНАЯ САЛІДАРНАСЦЬ

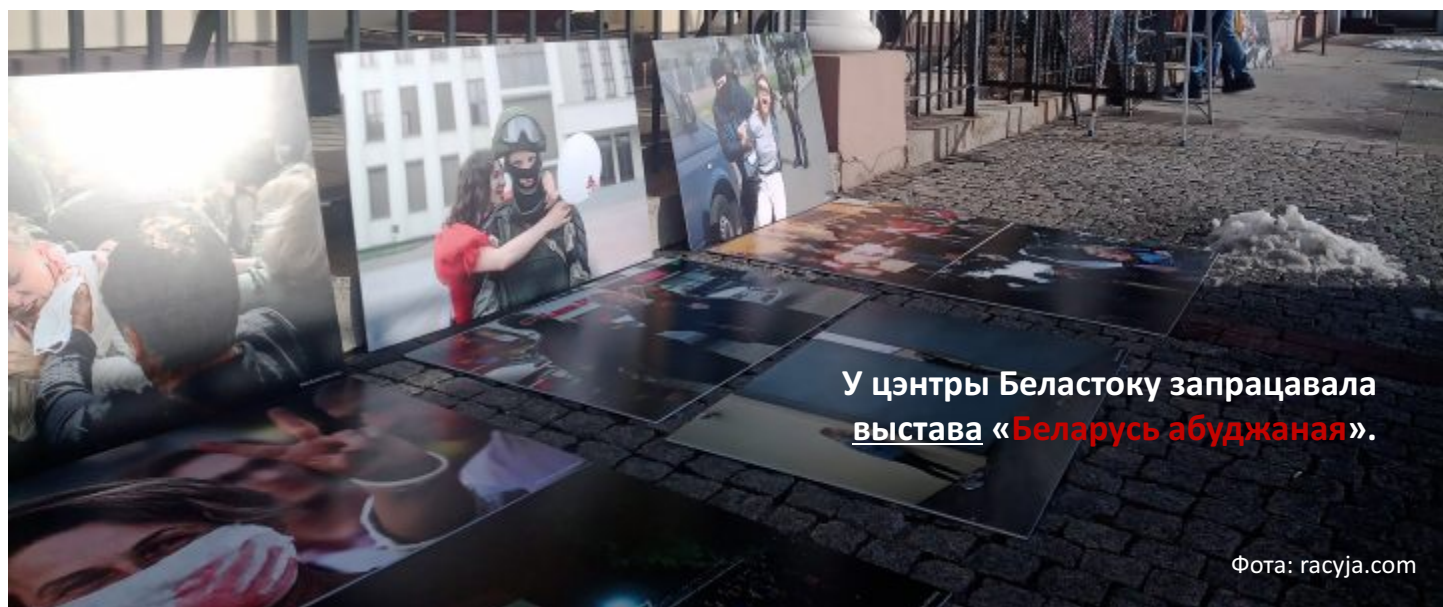
Французскі ПЭН-клуб выказвае салідарнасць з Беларуссю.

Міжнародная федэрацыя перакладчыкаў (FIT) патрабуе вызвалення Вольгі Калацкай, а таксама спынення гвалту і рэпрэсій у дачыненні да пісьменнікаў, перакладчыкаў і незалежных культурных дзеячаў у Беларусі.

Украінская асацыяцыя перакладчыкаў далучаецца да заявы Міжнароднай федэрацыі перакладчыкаў і патрабуе неадкладнага вызвалення **Вольгі Калацкай**.

У цэнтры Беластоку запрацавала
выстава «**Беларусь абуджаная**».

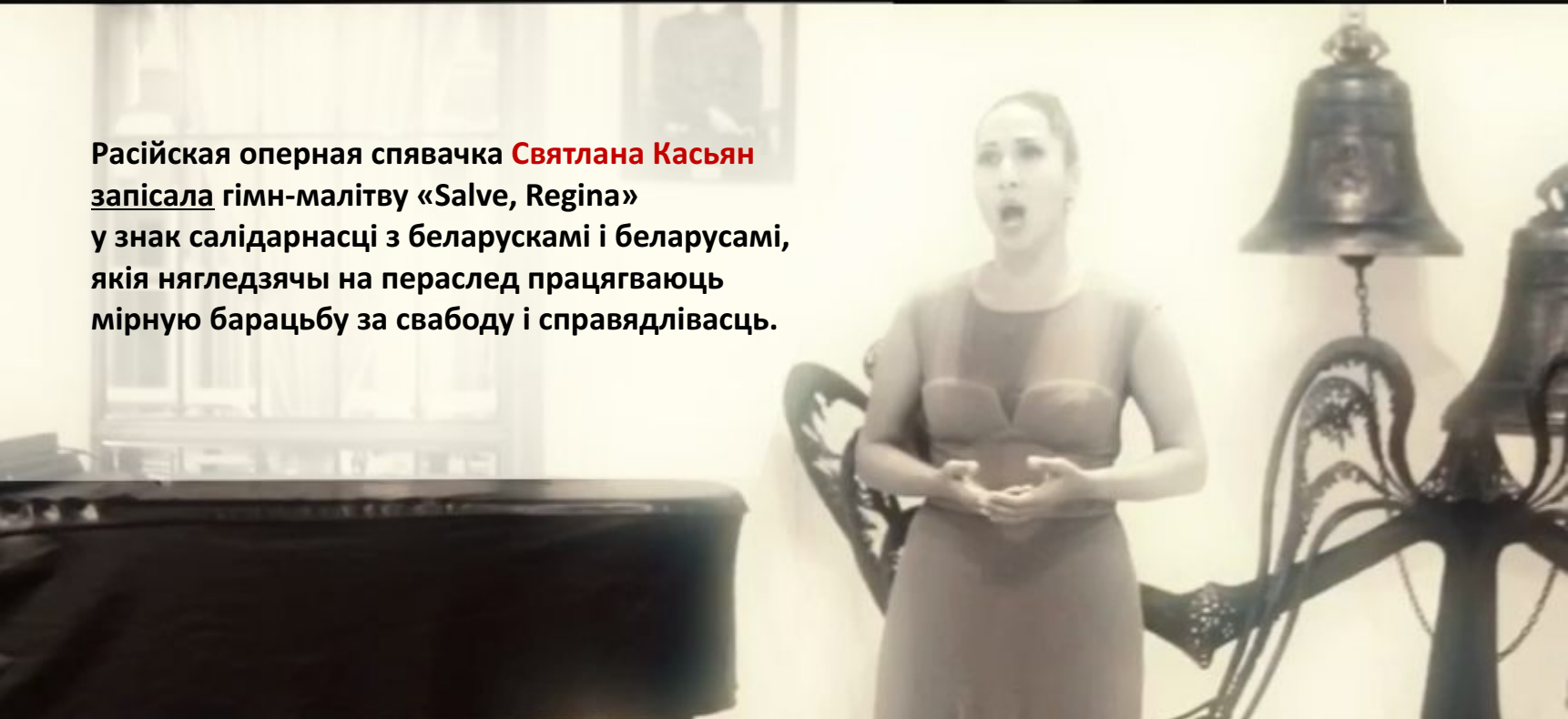
Фота: racyja.com

Брытанская зорка тэатра **Крысцін Мілвард** у падтрымку беларусаў запісала ўрывак з «Час сэканд хэнд» Святланы Алексіевіч.

Расійская оперная спявачка **Святлана Касьян** запісала гімн-малітву «Salve, Regina» у знак салідарнасці з беларускамі і беларусамі, якія нягледзячы на пераслед працягваюць мірную барацьбу за свабоду і справядлівасць.

Акторы Фінскага нацыянальнага тэатру зладзілі чытку п'есы Андрэя Курэйчыка «Пакрыўджаныя. Беларусь(сія)» ў перакладзе на ангельскую мову і зрабілі ахвяраванне ў падтрымку тэатральнай супольнасці Беларусі праз Беларускі фонд культурнай салідарнасці.

- pen-centre.by
- pen-centre.by/en
- info@pen-centre.by
- [PENBelarus](https://t.me/PENBelarus)
- [pencentre](https://vk.com/pencentre)
- [pen_belarus](https://twitter.com/pen_belarus)
- [pencentre](https://facebook.com/pencentre)
- [pencentre_by](https://instagram.com/pencentre_by)
- [PEN Belarus](https://youtube.com/PENBelarus)

